

Riktlinjer för namnsättning i Ale kommun

Antagen av samhällsbyggnadsnämnden:
Ansvarig sektor:
Ikraftträdande
Giltighetstid
Diarienummer

2022-10-05 § 225
Samhällsbyggnad
2022-10-05
Gäller tills vidare
SBN 2022.242

Riktlinjer för namnsättning i Ale kommun

Innehållsförteckning

1. Behov av nya ortnamn och adresser	2
2. Termer och begrepp	2
3. Beslutande i kommunen	3
4. Namnberedningsgrupp	3
5. Ärendeberedning	3
6. Lagstiftning och god ortnamnsed	3
7. Allmänna riktlinjer för namnsättning i Ale kommun	4
8. Information	4
9. Dokumentation	4

1. Behov av nya ortnamn och adresser

Nästan alla platser omkring oss heter någonting. Förändringar i vårt samhälle går snabbt. Tätorter växer, bebyggelse tillkommer i form av bostäder, arbets- och serviceområden, fritids, skolor och mycket annat. Samhällen och byar, gårdar och torp, skogar och berg har namn. Varje väg och många kvarter i tätorter har namn, liksom parker, torg, offentliga platser och byggnader m.m.

Ett ortnamn har många roller. De särskiljer, identifierar och lokaliserar platser och fyller därmed en nödvändig funktion.

Det är inte alls ovanligt att provisoriska namn uppstår spontant vid själva byggarbetsplatsen eller redan i planeringsstadiet. Tyvärr innebär det också att sådana namn kan vara mer eller mindre slumpartade och inte särskilt lämpliga. Ibland blir dock arbetsnamnen så inarbetade att de i praktiken inte går att ersätta i efterhand med de namn som kommunen eller andra offentliga namngivare har beslutat om. Ett sätt att försöka motverka detta är att namndiskussionen ingår i planeringsprocessen och målsättningen är att fastställa namnet i samband med att planen antas.

Sektor samhällsbyggnad utför adresseringar i samhällen och på landsbygden. När en ny gata har fått sitt namn är det sektor samhällsbyggnad som sätter adressnummer längs gatan. Vid adressättning följs svensk standard för belägenhetsadresser (SS 637003:2015). I samband med att ett adressnummer sätts, läggs dess koordinater in i adressregistret och på adresskartan. När en adress är satt kan folkbokföring ske. Det är därför viktigt att så tidigt som möjligt sätta adress på nya byggnader. Vanligast är att adresser sätts i samband med att nya områden planläggs och bygglov behandlas.

2. Termer och begrepp

Vad är ett ortnamn?

Ortnamn är ett gemensamt ord för alla namn på geografiska objekt och områden, små som stora, gamla som unga. Ortnamn är namn på världsdelar, länder, städer, byar, gårdar och torp, på gator, broar, parker och torg, sjöar, åar, berg och mycket annat. Vid behov kan man precisera och tala om gatunamn, sjönamn, bebyggelsenamn, sockennamn, gårdsnamn osv. som olika slags ortnamn. Europa, Sverige och Stockholm är alltså ortnamn precis som Göteborgsvägen och Brunnsparcken.

Vad är en belägenhetsadress?

Med en belägenhetsadress avses en adress som entydigt anger läget för en bestämd plats. Belägenhetsadresser innehåller alltid ortnamn.

Vad är ett memorialnamn?

Memorialnamn är ortnamn som ges till minne av en allmänt eller lokalt historiskt betydelsefull person, i syfte att hedra personen.

Vad är ett populärnamn?

Ett populärnamn är ett namn som inte är en adress men som används som ett komplement till belägenhetsadressen för att identifiera en plats, till exempel en välkänd byggnad.

3. Beslutande i kommunen

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för och beslutar om

1. Namn på gator, torg, parker, broar och andra allmänna platser samt namn på andra vägar och gång- och cykelvägar, samt
2. Namn på kommunala byggnader och anläggningar såsom skolor, äldreboenden och idrottsplatser, efter initiativ från verksamhetsansvarig nämnd, varvid namn bara bör fastställas på sådana byggnader och anläggningar som bedöms ha oförändrad verksamhet under överskådlig tid.

Samhällsbyggnadsnämnden fullgör de uppgifter som ankommer på kommun enligt

1. Förordningen (2000:308) om fastighetsregister och
2. Lagen (2006:378) om lägenhetsregister

4. Namnberedningsgrupp

Namnärenden kan initieras av nämnder, förvaltningar eller allmänhet.

Namnberedningsgrupp finns på sektor samhällsbyggnad. Gruppen har representanter från Planering och exploatering, Geodata. Även Kulturenheten medverkar i gruppen.

Namnberedningsgruppen avgör hur namnförslaget ska förankras externt och internt innan det går upp till samhällsbyggnadsnämnden för beslut. Beroende på omfattningen av namnsättningen kan t.ex. förslag från allmänheten, hembygdsföreningar och olika aktörer med lokal förankring vara aktuellt och även en mer omfattande remissrunda.

Strävan ska vara att namnförslag utarbetas i så tidigt skede som är möjligt för att undvika användande av provisoriska arbetsnamn, som kan vara svåra att ändra på och leda till oklarheter. Redan när en planprocess påbörjas bör namnfrågor bearbetas.

5. Ärendeberedning

Namnberedningsgruppen tar fram underlag och lämnar förslag på namn till Samhällsbyggnadsnämnden där beslut om ärendet tas.

Vid oklarheter i namnförslagets lämplighet skickas remiss till Lantmäteriet.

6. Lagstiftning och god ortnamnsned

Kulturmiljölagen - god ortnamnsned

4 § Vid statlig och kommunal verksamhet ska god ortnamnsned iakttas. Det innebär att - hävdvunna ortnamn inte ändras utan starka skäl,

- ortnamn i övrigt stavas enligt vedertagna regler för språkriktighet, om inte hävdvunna stavningsformer talar för annat,
- påverkan på hävdvunna namn beaktas vid nybildning av ortnamn, och
- namn på svenska, samiska, finska och meänkieli så långt möjligt används samtidigt på kartor samt vid skyltning och övrig utmärkning i flerspråkiga områden.

Namn som godkänts av Lantmäteriet ska i statlig och kommunal verksamhet användas i sin godkända form. *Lag (2013:548)*.

7. Allmänna riktlinjer för namnsättning i Ale kommun

- Namnsättningen ska följa god ortnamnsed enligt Kulturmiljölagen - god ortnamnsed
 - Namnet ska passa in i det befintliga närområdet och följa samma eller liknande tema.
 - Namnet ska vara lätt att uttala och uppfattas.
 - Namnet ska inte kunna förväxlas med andra namn och vara unikt i kommunen.
 - Namnet ska vara språkriktigt och följa svenska skrivregler
 - Populärnamn måste vara allmänt välkänt
- Memorialnamn ska inte namnsättas efter levande personer, det är dessutom lämpligt att vänta minst 3-5 år efter personen avlidit. Anhöriga till avliden bör kontaktas för synpunkter. Personen bör vid namnsättningen vara så pass känd att allmänheten inte behöver en ingående förklaring till namnvalet. Memorialnamnet bör ha en tydlig relation till den namngivna platsen

8. Information

Information om nya eller ändrade namn och adresser ska lämnas till berörda fastighetsägare, kommunala och andra myndigheter, räddningstjänst, polis och dylikt. I informationen ska anges den tidpunkt från och med det nya eller ändrade namnet ska gälla. Nya och ändrade vägnamn och adressnummer ska redovisas i adress- och lägenhetsregistret i det rikstäckande offentliga fastighetsdatasystemet, i den omfattning som lagen föreskriver.

9. Dokumentation

Underlag till namnsättningen, i samband med ny eller ändrad namngivning, ska betraktas som allmän handling och arkiveras.

Riktlinjer för namnsättning i Ale kommun har tagits fram av;

Karin Svensson – Planarkitekt, Planering och exploateringsenheten sektor samhällsbyggnad
Cecilia Hjelmsten – GIS-ingenjör, sektorsstab övriga sektor samhällsbyggnad
Anna-Karin Gmoser – Projektutvecklare, Planering och exploateringsenheten sektor samhällsbyggnad